

Kauniaisten ikääntyneille henkilöille suunnatut terveystarkastukset - vastaus vanhusneuvoston toimenpide-ehdotukseen

27/06.00.00/2020

SOTEV 28.01.2020 § 6

Lisätiedot:

johtava ylilääkäri Pia Höglund, puh. 050 379 4491
etunimi.sukunimi@kauniainen.fi

Kauniaisten vanhusneuvosto on tehnyt aloitteen (13.2.2019 ja 5.6.2019 pöytäkirja), jossa ehdotetaan säännöllisiä terveystarkastuksia 70- vuotiaille ja sen jälkeen noin viiden vuoden välein, ellei tilanne edellytä aikaisempaa tutkimusta. Perusteluna esitetään ikäihmisten palvelutarpeen ennakointi ja varhainen puuttuminen toimintakykyyn vaikuttaviin sairauksiin.

Vanhusneuvosto on kokouksessaan 11.12.2019 (tarkastamaton pöytäkirja) käsitellyt sosiaali- ja terveystoimen vastauksen aloitteeseen. Vanhusneuvostolle kerrottiin myös lisätietona, että Duodecimin OmaHoito-palvelu on jokaisen kansalaisen käytettävissä sähköisesti osoitteessa <https://www.duodecim.fi/tuotteet-ja-palvelut/eomahoito-kansalaisten-tueksi/>. Vanhusneuvosto toivoo, että vastauksen suunnitelma toteutuu.

Vanhusneuvostolle annettiin seuraava vastaus toimenpide-ehdotukseen:

Taustaa

Ikääntymisestä johtuvien sairauksien määrä ja toimintakykyvajeet lisääntyvät väestön vanhetessa. Nykytietämyksen mukaan terveille tai terveiltä vaikuttaville aikuisille tehtävistä terveystarkastuksista saatava hyöty on olematon tai niistä saattaa olla jopa haittaa lisääntyneinä tarpeettomina tutkimuksina ja hoitoina (Cochrane Database of Systematic Reviews, 2019). Tilanne muuttuu, mikäli terveystarkastukseen liittyy terveystuella, kroonista tilaa tai näyttöön perustuvaa preventiota. Sama havainto on tehty ikääntyneiden ihmisten suuntaamattomien seulontatutkimusten vaikuttavuudesta (Strandberg). Olennaista on erottaa ne sairaudet ja oireet, joihin puuttumalla voidaan vaikuttaa toimintakykyyn (liikuntakyky, kognitio, päivittäisistä toiminnoista suoriutuminen), elämänlaatuun ja kuolleisuuteen.

Näyttöä ennaltaehkäisyn vaikuttavuudesta ikäihmisillä on saatu myös rintasyövän seulonnasta, tupakoinnin lopettamisesta, kohonneen verenpaineen hoidosta, liikunnan lisäämisestä, rokotuksista ja kaatumisten ehkäisystä. Omasta mielestä kohtuullisesti alkoholia käyttävien ikääntyneiden miesten henkilöiden alkoholinkäyttöön voidaan myös todennäköisesti vaikuttaa terveystarkastuksen yhteydessä annettavalla neuvonnalla (Age Ageing, 2019).

Millaista väestömäärää terveystarkastus koskisi

Väkiluku

65 - 69 70 - 74 75 - 79 80 - 84 85 - 89 90 -

Kauniainen 481 577 444 321 177 101
ennakko, 2019M01*

Kenelle?

Kauniaisissa terveysaseman kautta tehtävät terveystarkastukset ehdotuksen mukaisesti suunnataan

- 70-vuotiaille kauniaislaisille henkilöille

Terveystarkastustoiminnan tavoitteena on esim.

- tehdä tunnetuksi ikääntyneille tarjottavia hyvinvointia edistäviä palveluja
- tunnistaa terveyden riskitekijöitä ja puuttua niihin
- tunnistaa alkava toimintakyvyn heikkeneminen
- tukea ja edistää toimintakykyä ja osallisuutta
- ”hyvän terveyden pitkäaikainen suunnitelma” (Goroll)

Asiakkaita terveydenhoitajan vastaanotolle kutsutaan sen vuoden aikana, kun he täyttävät 70 vuotta.

Palvelun sisältö

- Ajanvarauksen yhteydessä asiakasta pyydetään ottamaan mukaan listaus käytössä olevista lääkkeistä ja esitietolomake (netistä tai vastaanoton potilastoimistosta)
- Sairaanhoidajan/terveydenhoitajan vastaanottokäyntiin varataan aikaa 1,5h
- Käydään läpi elämäntilanne
- Liikunta ja sen muutokset
- Kaatumiset
- Nukkuminen
- Lähisuhdeväkivalta (psykykinen, fyysinen, taloudellinen)
- Elintavat ja terveystottumukset, diabetes-riskikysely (Diabetesliitto Tyypin 2 diabeteksen sairastumisriskin arviointilomake)
- Suun terveys
- Sairaudet ja lääkitykset
- Terveyspalveluiden käyttö ja omat odotukset
- Mahdolliset huolen aiheet
- RR, paino, BMI, vyötärönympäryys
- Rokotusten voimassaolo
- AUDIT ja tarvittaessa mini- interventio tarvittaessa
- Tarvittaessa BDI masennusseula
- Tupakointi - tarvittaessa mini-interventio

Jatkohoito ja palveluohjaus asiakkaan tarpeen mukaan, yksilöllisen tarvearvion pohjalta

- Fysioterapeutin toimintakykyarvio, jos kaatumisia viimeisen vuoden aikana tai muita arjen toimintaa häiritseviä rajoitteita. Interventiot, joilla pyritään kaatumisten ehkäisyyn, tulisi suunnata potilaille, jotka todennäköisimmin niistä hyötyvät.

- Laboratoriokokeet: fb-Gluk ja LDL. Mikäli asiakkaan terveystietojen perusteella on samalla syytä kontrolloida muutakin, edeltävästi (hoitavan) lääkärin konsultaatio muihin kokeisiin.
- Lääkärin konsultaatio tai ohjaus lääkärin vastaanotolle, mikäli haastattelussa tulee esille selkeää toimintakyvyn heikkenemistä. Antaa aiheen selvitykseen somaattisen sairauden poissulkemiseksi.
- Ohjaus hammaslääkärin tutkimukseen, mikäli suun tutkimuksesta yli 2 vuotta.
- Muistihoitaja, kognition tutkimus ja sitä kautta tarvittaessa geriatriin vastaanotto, jos merkkejä muistin heikkenemisestä.
- A- klinikka, psyk. sairaanhoitajan tai psykologin vastaanotto.
- Ohjaus palveluohjaajalle palvelutarpeen arviointiin, mikäli arjen toimintakyvyssä on merkittäviä puutteita eikä kontaktia vanhuspalveluihin ole.

Vastaanotolla käynti on maksuton. Käyttöönotto vuoden 2021 alusta (Apoitin käyttöönottoprojektin jälkeen).

Sosiaali- ja terveystoiminta:

Valiokunta merkitsee tiedoksi vanhusneuvostolle annetun vastauksen Kautiaisten ikääntyneille henkilöille suunnatuista terveystarkastuksista selostuksen mukaisesti.

—

Asian käsittelyn aikana esittelijä tarkensi vastaustaan siten, että tarkastus toteutetaan pilottina vuoden 2021 aikana.

Päätös:

Valiokunta hyväksyi päätösehdotuksen.

Lisäksi jatkovalmistelun yhteydessä tulee selvittää laboratoriokokeiden laajentamisen mahdollisuus.